

Γλωσσολογία και Διδακτική: Η διδασκαλία της Γραμματικής στα εγχειρίδια της ξένης γλώσσας

Μιχάλης Γεωργιαφέντης & Αγγελική Τσόκογλου

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

michgeo@enl.uoa.gr & angtsok@gs.uoa.gr

Το ελληνικό
σχολείο
σήμερα

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΥΖΗΤΑ & ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ

Συνέδριο 1 & 2 Δεκεμβρίου 2017

Εισαγωγή

- Διερευνούμε τη διδασκαλία της Γραμματικής στο μάθημα της ξένης γλώσσας στο Σχολείο.
- Σκοπός: ανάδειξη τόσο της σχέσης Γλωσσολογίας και Διδακτικής όσο και του ρόλου της Θεωρητικής Γλωσσολογίας στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος.

Εισαγωγή

Γενετική Γραμματική

- Καθολικές αρχές που διέπουν όλες τις φυσικές γλώσσες – ενιαία δομικά σχήματα και κοινές περιγραφές
- Παράμετροι που διαφοροποιούν τις γλώσσες τονίζοντας τα ειδικά χαρακτηριστικά των επιμέρους γλωσσών

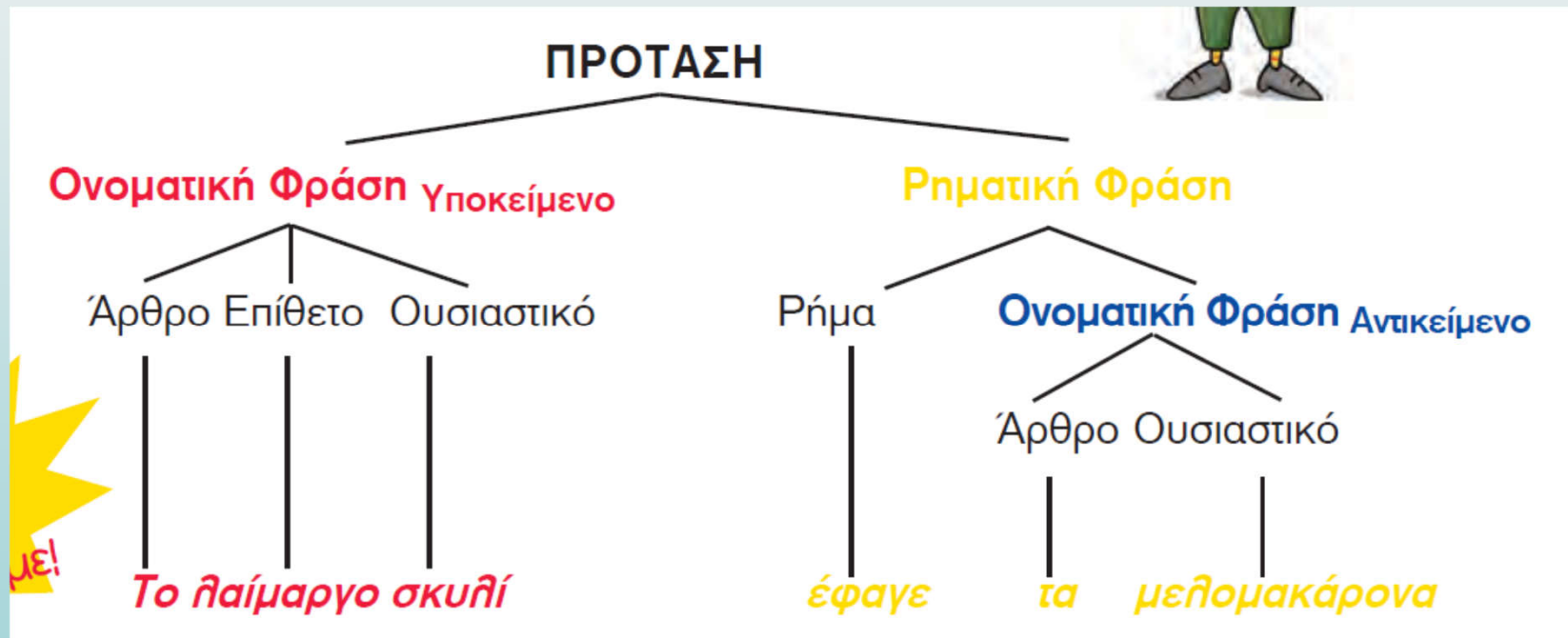
Δομή παρουσίασης

- Διδασκαλία της Γραμματικής στα εγχειρίδια της **Αγγλικής** και της **Γερμανικής**, με αναφορά στα αντίστοιχα της **μητρικής**
- Περιγραφή κάποιων γραμματικών φαινομένων για κάθε γλώσσα ξεχωριστά
- Αναζήτηση επαρκέστερης περιγραφής με αξιοποίηση των πορισμάτων της θεωρητικής γλωσσολογικής έρευνας
- Σύνδεση γλωσσικών μαθημάτων ως προς τη διδασκαλία της Γραμματικής

Γραμματική – Νέα Ελληνική

- Παράλειψη του αντωνυμικού υποκειμένου
- Ελεύθερη σειρά των όρων: οποιαδήποτε διάταξη των κύριων όρων, Υποκείμενο, Ρήμα, Αντικείμενο, είναι αποδεκτή.
- Δομή της πρότασης: η πρόταση χωρίζεται σε ΟΦ και ΡΦ, σύμφωνα με τα εγχειρίδια και τη Γραμματική του Δημοτικού και του Γυμνασίου.

Γραμματική Ε' και ΣΤ' Δημοτικού

Οι πρώτες μου γνώσεις για τα μέρη της πρότασης

Ας θυμηθούμε ορισμένα πράγματα που ήδη έχουμε μάθει στις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού σχολείου:

- ▶ Σε κάθε κείμενο, άρα και σε αυτά που διαβάσαμε προηγουμένως, κύριο συστατικό-βασική μονάδα αποτελεί η πρόταση.
- ▶ Κάθε πρόταση αποτελείται από δύο βασικά μέρη. Στο ένα μέρος κεντρική λέξη είναι το ουσιαστικό, ενώ στο άλλο μέρος το ρήμα. Το ένα μέρος, λοιπόν, θα το αναφέρουμε από εδώ κι εμπρός ως **ονοματική φράση**, ενώ το άλλο ως **ρηματική φράση**.

Διαβάζω και γράφω

1. Χωρίστε τις προτάσεις που ακολουθούν στις ονοματικές και τις ρηματικές τους φράσεις (ΟΦ, ΡΦ), όπως στο παράδειγμα:

Το ένα στα δέκα Ελληνόπουλα

ΟΦ

είναι παχύσαρκο

ΡΦ

Διαπιστώνω ότι:

- ▶ Η **ρηματική φράση** είναι ο συνδυασμός του ρήματος με τα συμπληρώματα και τους προσδιορισμούς του.
- ▶ Μια ονοματική φράση μπορεί να είναι μέρος μιας ρηματικής φράσης:

Το Υπουργείο Υγείας

ΟΦ

συνέταξε

διατροφικές οδηγίες

ΟΦ

ΡΦ

Η Γραμματική στο ξενόγλωσσο μάθημα

- Διδασκαλία όλων των επιπέδων ανάλυσης της γλώσσας, χωρίς σαφή διάκριση μεταξύ τους
- Διδασκαλία των γλωσσών σε επίπεδο λέξης, πρότασης και κειμένου
- Περιγραφή μη συστηματική, αποσπασματική, μη αποτελεσματική
- Σύγχυση στην ορολογία, μη διάκριση ανάμεσα στη μορφή και τη λειτουργία

Γραμματική – Αγγλική

1. Δεν υπάρχει αναφορά στη δομή της πρότασης
 - ούτε ως ΟΦ / ΡΦ (ΟΣ / ΡΣ)
 - ούτε ως ΥΡΑ
 - ούτε ως θέσεις (1, 2, 3), πρβλ. Γερμανικά Γυμνασίου
2. Δεν υπάρχει αναφορά στην υποχρεωτική παρουσία αντωνυμικών στοιχείων σε θέση υποκειμένου.

pro-drop

Η **Αγγλική** είναι γλώσσα στην οποία η εμφάνιση αντωνυμιών σε θέση υποκειμένου είναι υποχρεωτική (**-pro-drop** γλώσσα).

- It is raining at the moment. / *Is raining at the moment.
- He is eating the cake. / *Is eating the cake.

Η **Ελληνική** είναι **+pro-drop** γλώσσα, το οποίο σημαίνει ότι οι αντωνυμίες παραλείπονται.

Παράλειψη και εμφατική χρήση προσωπικών αντωνυμιών

Γραμματική Ε' και ΣΤ' Δημοτικού, σελ. 115

Συνήθως, η ονομαστική της προσωπικής αντωνυμίας δε χρησιμοποιείται.

{Εγώ} τρώω μακαρόνια.
{Εσύ} τρως μακαρόνια.
{Αυτές} τρώει μακαρόνια.

{Εμείς} τρώμε μακαρόνια.
{Εσείς} τρώτε μακαρόνια.
{Αυτοί} τρώνε μακαρόνια.

Καταλαβαίνουμε το πρόσωπο από τις καταλήξεις του ρήματος, άρα είναι περιττό να χρησιμοποιήσουμε και την προσωπική αντωνυμία. Την προσωπική αντωνυμία σε ονομαστική, λοιπόν, τη χρησιμοποιούμε μόνο για να τονίσουμε ποιος έκανε την πράξη που δηλώνει το ρήμα:

- **Εγώ** έφαγα τα μακαρόνια, όχι η Μαρία.
- Πέτρο, **εσύ** πρέπει να ξεκαθαρίσεις τι θα κάνεις από εδώ και πέρα και όχι οι γονείς σου.

Δομή πρότασης – Αγγλική

ΣΤ' Δημοτικού, σελ. 155
(Appendix III, Grammar File)

UNIT 7

Present Perfect Simple

FORM

	subject	auxiliary verb	main verb	
+	I / You / We / They	have	played	football.
	He / She	has	visited	Rome.
-	I / You / We / They	haven't	won	the 200 m. race.
	He / She	hasn't	seen	ET.
?	Have	you / we / they	finished?	
	Has	he / she	done	it?

ΣΤ' Δημοτικού, σελ. 148 (Appendix III, Grammar File)

Present Continuous

FORM

+	I am	speaking	to you.
	You are	reading	this.
-	She is	not	staying in London.
	We are		playing football.
?	Is he	watching	TV?
	Are they	waiting	for John?

ΣΤ' Δημοτικού, σελ. 151 (Appendix III, Grammar File)

Past Continuous

FORM

+	I / he / she	was	watching	TV.
	You	were	working	hard.
-	I / he / she	was	not	helping Mary.
	We	were		joking.
?	Was	he / she	studying	Maths?
	Were	you / they	playing	football?

Δομή πρότασης – επιρρήματα

Ε' Δημοτικού, σελ. 154 (Appendix, Discover Grammar)

Adverbs of frequency

always - usually - often - sometimes - rarely/seldom - never

We can use adverbs of frequency with the Simple Present to show how often an action happens. These words are often with the verb in the middle of the sentence.

e.g. He's **always** late.

They **sometimes** go to the opera. / I **rarely** eat chinese food. / We **usually** play basketball at school.

Be careful!

The adverbs of frequency come *before* the main verbs **but** *after* the verb to be.

e.g. We usually have milk for breakfast. / We are never late for school.

If there are two verbs they come *between* them.

e.g. It doesn't **usually** rain here. / Does she **often** go to school by bus?

“in the middle of the sentence”, “before the main verbs”,
“if there are two verbs they come between them”

Verb syntax

Γ' Γυμνασίου, σελ. 65

Grammar rules

In pairs, choose a group of verbs on the right to complete the rules:

- a) Verbs like: take **'to' + verb**.
- b) Verbs like: take an **object**.
- c) Verbs like: take an **object + 'to'**.
- d) Verbs like: take an **object + object**.
- e) Verbs like: **do not** take an **object** or **'to'**.

give - show - tell
enjoy - own - build
happen - cry - fall
remind - allow - advise
try - seem - agree

Ερωτηματικές προτάσεις

Δ' Δημοτικού, σελ. 127

Self-Assessment test

1 Write questions. Use the question words/phrases in the box:

What?

How often?

Where?

How much?

How many?

✓do you go to the cinema?

✓brothers and sisters have you got?

✓are you doing now?

✓sugar do you take in your milk?

✓does the caretta caretta live?

Points: / 10

“wh = question word/phrase”

Ερωτηματικές προτάσεις

Δ' Δημοτικού, σελ. 152 (Appendix II – My Grammar Corner)

6.2 Ερωτήσεις στον Present Simple

Όταν φτιάχνουμε ερωτήσεις στον present simple, χρησιμοποιούμε τις λέξεις **do** και **does**. Το **does** χρησιμοποιείται για το τρίτο ενικό πρόσωπο (he, she, it) και το **do** για όλα τα υπόλοιπα πρόσωπα (I, you, we, you, they). Βάζουμε τις λέξεις αυτές μπροστά από το πρόσωπο για το οποίο ρωτάμε και μετά από το πρόσωπο βάζουμε το ρήμα απλό (χωρίς δηλαδή καμία κατάληξη)

e.g. How often **do** you **brush** your teeth? I brush my teeth three times a day.
 Where **does** the caretta caretta **nest**? It **nects** in Greece.

«λέξεις do και does»

Ερωτηματικές προτάσεις

Α' Γυμνασίου Αρχάριοι, σελ. 148

Lesson 3

WH- QUESTIONS

Who do you meet every morning?

Who cooks at home?

Which is your favourite colour?

Where do you live?

What time do you get up?

When is your birthday?

What is your telephone number?

How do you go to school?

How many thimbles have you got?

How often do you play football?

My friend, John.

My grandma.

Green.

In London.

At 7:00.

On 4th January.

210 - 3939202.

By bus.

About 100.

Twice a week.

REMEMBER to use the question form after Wh-words **EXCEPT** when you are asking about the subject!

e.g. **Who** do you meet every morning? I meet **my friend**, John.
Who cooks at home? **My grandma** cooks every day.

“do = question form”

Πίνακας με χωρισμό θέσεων ερωτηματικής πρότασης

ΣΤ' Δημοτικού, σελ. 148 (Appendix III – Grammar File)

Wh... questions / How... questions with Simple Present

EXAMPLES

What	do you / they	have	for breakfast?
What time		go	to school?
Where		spend	holidays?
When		come home	from school?
Who	does he / she / it	play	tennis with?
How often		meet	friends?

Σύνδεσμοι και κειμενικοί δείκτες

Στ' Δημοτικού, σελ. 44

B. USING LINKING WORDS

(at) **first**, **then**, **after that**, **when**, **while**, **as**, **later**,
finally, (at) **last**

1. Study the examples in the Grammar Box to see how to use linking words:

Grammar Box

Linking words

As the Wright brothers were growing up, they were repairing and fixing things.

First, they made kites and sold them to classmates.

Then, they opened a bicycle shop and repaired bicycles.

Later, they used the money for their first flight experiments.

Finally, they flew the first plane in 1903.

2. Now, write your own sentences using the linking words that don't appear in the **Grammar Box**: **after that**, **when**, **while**, **in the end**.

Παθητική Φωνή

ΣΤ' Δημοτικού, σελ. 158 (Appendix III – Grammar File)

Passive Voice - Simple Present Tense

FORM We form the Simple Present Passive with the verb **to be** in the right form and the Past participle of the main verb.

Simple Present of verb 'to be'	past participle of main verb
↓	↓
am is are	used/ washed/ finished/ written/ done etc.

USE We use the Passive Voice when we are more interested in the action than in who is responsible for it (agent). When we want to mention who does the action the word **by** comes before it. We also use Passive Voice in notices and signs.

EXAMPLES

The young Bond **is presented** as a tall and scruffy teenager.
The young Bond books **are written by** Charlie Higson.
Smoking **is forbidden**.
Tickets **are sold** out.

Παθητική Φωνή

Β' Γυμνασίου Αρχάριοι, σελ. 113

Grammar

A Plastic world

1. In pairs, look at the objects and complete the following statements using the words in the box. Ask your teacher to tell you if you were right.

hemp

bamboo

pine

soybeans

nettles

corn

a) Parts of mobile phones are made of

.....

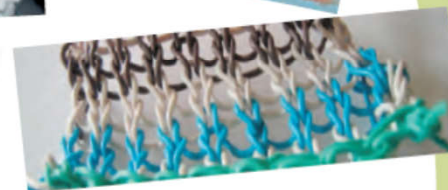
b) Parts of cars are made of

c) Designer clothes can be made of

.....

d) Handbags are made of or

.....

2. Look at the sentences above and complete Rule 1 in the box below. Then, circle the right option in italics in Rule 2.

Rule 1: We use the verb _____ (in the right tense)
+ **past participle** to form *passive sentences*.

Rule 2: We use a passive sentence when we are interested in
the result of the action / who is responsible for it.

Παθητική Φωνή

Β' Γυμνασίου Αρχάριοι, σελ. 116

Grammar

1. *In pairs, look at the sentences below. The words in bold say WHO the “doer” of the action (the agent) is. Use the agent to form ACTIVE sentences meaning the same.*

a) The first walkie-talkie was developed **by Motorola** for military purposes in 1940.

Motorola _____.

b) In China, silk was used only **by the emperor and his family**.

_____.

c) Silk is produced **by silkworms**.

_____.

2. *Look at the sentences above and complete Rule 1 in the box below. Then circle the right option in italics in Rule 2.*

Rule 1: In a *passive sentence*, when we want to mention WHO did the action we use the preposition _____ before the **agent**.

Rule 2: We mention the agent only if it *is / is not* important.

Παθητική Φωνή

Β' Γυμνασίου Αρχάριοι, σελ. 182, Appendix

GRAMMAR

UNIT 10

Passive Voice - Simple Present Tense

FORM

We form the **Simple Present Passive** with verb **to be** in the right form and the **Past participle** of the main verb.

Simple Present of verb 'to be'	past participle of main verb
↓	↓
am is are	used/ washed/ finished/ written/ done etc.

USE

We use the **Passive Voice** when we are more interested in the action than in who is responsible for it (agent). When we want to mention who does the action the word **by** comes before it. We also use **Passive Voice** in notices and signs.

EXAMPLES

The young Bond is presented as a tall and scruffy teenager.

The young Bond books are written by Charlie Higson.

Smoking is forbidden.

Tickets are sold out.

Σχηματισμός Παθητικής

Β' Γυμνασίου, Προχωρημένοι, σελ. 173 (Appendix, Grammar Reference)

CHANGING FROM PASSIVE TO ACTIVE

- the **object** of the sentence in the active becomes **subject** in the passive.
- the passive structure is formed by using the verb **be** in the same tense as the verb in the active sentence followed by the **past participle** of the active verb.

play – is / are played

sang – was / were sung

has / have painted – has / have been painted

will direct – will be directed

is / are composing – is / are being composed

was / were collecting – was / were being collected

had sculpted – had been sculpted

(must) rehearse – (must) be rehearsed

- the **subject** of the active sentence is introduced using the preposition **by**. This person, thing, organisation, etc. is called the agent.

ACTIVE: *Vivaldi composed 'The Four Seasons'.*

PASSIVE: *'The Four Seasons' was composed by Vivaldi.*

Σύγκριση γλωσσών: Αγγλική – Ελληνική

Γ' Γυμνασίου, σελ. 91

How to form the Passive Voice

Complete the following rules

1. What is the common verb in each of the Passive sentences in Task 1? The verb _____
2. Put a circle around the correct answers of the words in italics:
 - i) In the Passive Voice, **we do not need** / **need to know** who does the action.
 - ii) The **subject/ object** of the active voice sentence becomes the **object / subject** in the Passive Voice.

Task 5

A. Write a Passive Voice statement in Greek.

.....

B. Discuss as a class how the Greek Passive is different from the Passive in English.

Γραμματική – Γερμανική

Τοπολογικό μοντέλο

Πρόσθιο πεδίο – [παρεμφατικό ρ.– Μεσαίο πεδίο – απαρεμφατικό ρ.] – Οπίσθιο πεδίο

- σταθερές θέσεις για το παρεμφατικό και το απαρεμφατικό μέρος του ρηματικού συμπλέγματος στους αναλυτικούς χρόνους (ρηματικό πλαίσιο ή προτασική αγκύλη)

Γραμματική – Γερμανική

- Πρόσθιο πεδίο: αφορά μία θέση πριν από το παρεμφατικό ρήμα που καταλαμβάνεται από ένα συστατικό.
- Μεσαίο πεδίο: τοποθετείται ανάμεσα στα ρηματικά στοιχεία, πραγματώνονται όλα τα υπόλοιπα συστατικά (πλην ενός).
- Οπίσθιο πεδίο: τοποθετείται μετά το απαρεμφατικό ρήμα, η κατάληψή του είναι προαιρετική.

Α' Γυμνασίου

Παράδειγμα 1

12. W-Fragen (ερωτήσεις μερικής άγνοιας)

Wie	heißt	du?	-	Ich	heiße	Ali.
Wie alt	bist	du?	-	Ich	bin	vierzehn Jahre alt.
Wo	wohnst	du?	-	Ich	wohne	in Berlin.
Woher	kommst	du?	-	Ich	komme	aus der Türkei.

Ergänze!

Στις ερωτήσεις και στις απαντήσεις τους το ρήμα βρίσκεται στη _____ θέση. Οι ερωτήσεις αυτές λέγονται "μερικής άγνοιας".

13. Ja / Nein - Fragen (ερωτήσεις ολικής άγνοιας)

Heißt	du	Carmen?	-	Ja,	ich	heiße	Carmen.
Kommst	du	aus Spanien?	-	Ja,	ich	komme	aus Spanien.
Wohnst	du	in Berlin?	-	Nein,	ich	wohne	in Barcelona.
Bist	du	vierzehn Jahre alt?	-	Nein,	ich	bin	fünfzehn Jahre alt.

Ergänze!

Όταν οι ερωτήσεις ξεκινούν με _____, η απάντηση είναι Ja ή Nein! Οι ερωτήσεις αυτές χαρακτηρίζονται "ολικής άγνοιας".

AB: 8., 9., 10., 11., 12.

Α' Γυμνασίου

Παράδειγμα 2

9. Der Hauptsatz (η κύρια πρόταση)

Ergänze!

Το ρήμα στην κύρια πρόταση βρίσκεται πάντα στη _____ θέση.

Το und συνδέει δύο κύριες προτάσεις. Όταν το υποκείμενο και στις δύο προτάσεις είναι το ίδιο, δε χρειάζεται να το επαναλάβουμε.

Α΄ Γυμνασίου

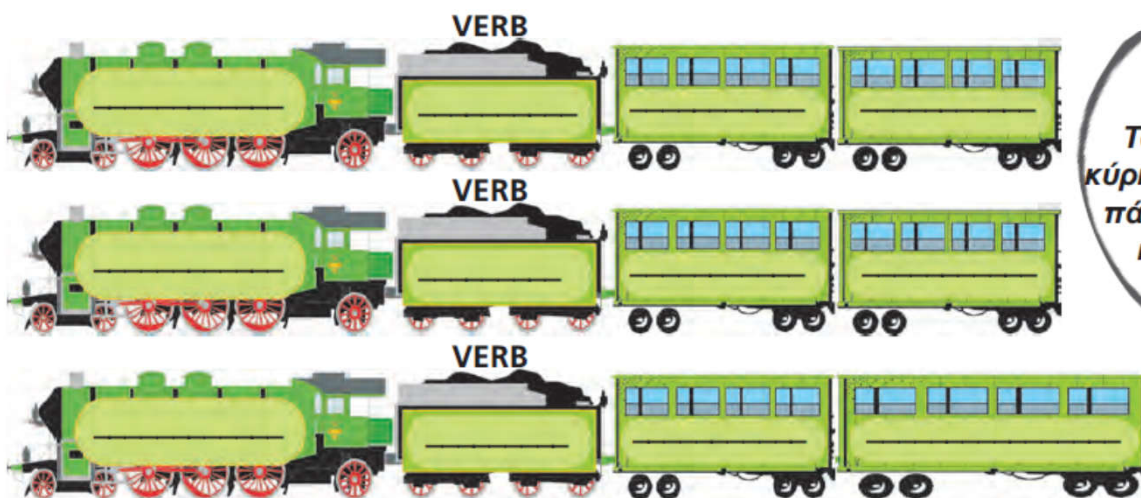
Παράδειγμα 3

a. Was ist richtig? Was ist falsch? Kreuze an!

1. Am Montag hat Carmen Sport.
2. Am Montag hat Carmen in der dritten Stunde Deutsch.
3. Mathe findet Andreas gut.
4. Andreas findet die Mathelehrerin altmodisch.
5. In Mathe, Sport und Latein ist Andreas gut.
6. Andreas und Carmen haben morgen keine Schule.

r	f
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

b. Να μεταφέρεις τώρα τις προτάσεις με τις σωστές πληροφορίες στα παρακάτω βαγόνια.

Τι διαπιστώνεις;
Το υποκείμενο στην
κύρια πρόταση βρίσκεται
πάντα στην _____
ή στην _____
θέση!

Α' Γυμνασίου

Παράδειγμα 4

Der Satz

1. W-Fragen und Antworten (Ερωτήσεις μερικής άγνοιας και απαντήσεις)

1. Position

2. Position

Wie **heiβ** t du?

Wo **woh n** st du?

1. Position

2. Position

Ich **heiβ** e Andreas.

Ich **woh n** e in Berlin.

2. Ja / Nein Fragen und Antworten (Ερωτήσεις ολικής άγνοιας και απαντήσεις)

1. Position

2. Position

Woh n st du in Berlin?

Komm st du aus Spanien?

1. Position

2. Position

Ja, ich **woh n** e in Berlin.

Nein, ich **k omm** e aus Deutschland.

3. Der Hauptsatz (Η κύρια πρόταση)

2. Position

Das **ist** meine Mutter.
Sie **kommt** aus Österreich.

4. Verbindung von zwei Hauptsätzen mit „und“ (Σύνδεση δύο κύριων προτάσεων με „und“)

2. Position

2. Position

Mein Vater **kommt** aus Griechenland und er **arbeitet** bei BMW.
Mein Vater **kommt** aus Griechenland und **arbeitet** bei BMW.

Β' Γυμνασίου

Παράδειγμα 5

8. Die Modalverben: können, müssen, dürfen

Ich **muss** heute lange **arbeiten** .

Wir **dürf** en erst nach der 6. Stunde **gehen** .

Können wir zusammen
nach Hause gehen?
müsst ihr länger in
Schule bleiben?

Was ist richtig? Kreuze an!

1. Σε ποια θέση στην πρόταση βρίσκεται το Modalverb;
α) στην 1η θέση β) στη 2η θέση γ) στο τέλος της πρότασης.
2. Σε ποια θέση βρίσκεται το δεύτερο ρήμα;
α) στην 1η θέση β) στη 2η θέση γ) στο τέλος της πρότασης.
3. Ποιο ρήμα κλίνεται στην πρόταση;
α) το Modalverb β) το ρήμα στο τέλος της πρότασης γ) και τα δύο ρήματα.

Β' Γυμνασίου

Παράδειγμα 6

19. Trennbare Verben (χωριζόμενα ρήματα): **Ergänze!**

Στα γερμανικά υπάρχουν ρήματα που ονομάζονται χωριζόμενα ρήματα. Σχηματίζονται από το ρήμα και το πρόθεμα. Το ρήμα βρίσκεται στην _____ θέση και το πρόθεμα στο _____ της πρότασης.

Obst **kauf** e ich hier in Spanien **ein** .
Ich **will** Schokolade **mit** **nehm** en .

Όταν στην πρόταση υπάρχουν Modalverb και χωριζόμενο ρήμα η σύνταξη είναι όπως και με τα άλλα ρήματα. Κλίνεται μόνο το _____ και βρίσκεται στη _____ θέση. Το _____ είναι άκλιτο στο _____ της πρότασης.

AP: 15, 16, 17

Β' Γυμνασίου

Παράδειγμα 7

22. Η Carmen θα επιστρέψει σύντομα στην Ισπανία. Η οικογένεια Αλεξίου σκέφτεται τι αναμνηστικά δώρα να της δώσει. Βρίσκοντας τη σωστή λύση μπορείς να «σχηματίσεις» μια λέξη και να βρεις ένα από τα δώρα.

1. Warum geht Carmen in den Jugendclub?
G) Weil sie einen Film sehen will.
A) Weil sie die Band hören will.
H) Weil sie dort Käse kaufen will.
2. Warum geht Carmen mit den Freunden zum Wasserklaps?
I) Weil sie gern Skateboard fährt.
T) Weil sie gern Basketball spielt.
V) Weil sie gern kocht.
3. Warum macht Carmen nicht alle Fächer in der Schule in Deutschland?
C) Weil sie keine Lust hat.
D) Weil sie das nicht darf.
B) Weil sie nicht so gut Deutsch spricht.
4. Warum kauft Carmen Schokolade?
R) Weil es in Spanien keine Schokolade gibt.
U) Weil Schokolade in Deutschland besser schmeckt.
S) Weil sie Diät macht.
5. Warum zeigt Maria-Christine Carmen das Fotoalbum?
M) Weil Carmen Fotos von Familie Alexiou sehen möchte.
N) Weil Carmen besser Deutsch lernen möchte.
O) Weil Carmen Pink gut findet.

Lösung: _____

		
Frage:	Warum?	_____
Antwort:	_____	_____

Στις απαντήσεις με „weil“
το ρήμα που κλίνεται βρίσκεται
στη _____ θέση!

Β' Γυμνασίου

Παράδειγμα 8

5. Der Nebensatz mit „weil“ (Η δευτερεύουσα πρόταση με „weil“)

Carmen kauft in Deutschland Schokoladen, weil sie besserschmecken.

Carmen nimmt Mineralwasser, weil sie Diät macht.

Παράδειγμα 9

9. Sätze mit Modalverben

a. Hauptsatz (κύρια πρόταση):

2. Position

Herr Alexiou	kann	den Hund nicht zum Tierarzt	bringen.
Andreas	möchte	Tee	trinken.
Carmen	will	mit Stefan ins Kino	gehen.
Herr Alexiou	muss	heute länger	arbeiten.

b. Ja/Nein-Frage (ερώτηση ολικής άγνοιας):

Will Carmen mit Stefan ins Kino **gehen?**

c. W-Frage (ερώτηση μερικής άγνοιας)

Wann **will** Eleni **kochen?**

Β' Γυμνασίου

Παράδειγμα 10

10. Trennbare Verben: Beispiel „einkaufen“

a. im Hauptsatz (στην κύρια πρόταση):

Carmen **kauf** t im Supermarkt **ein**

genauso:

mitkommen, aussuchen, anrufen, mitnehmen, fernsehen, einladen, wiedersehen, zuordnen

b. im Satz mit Modalverb (στην πρόταση με Modalverb):

Carmen **möcht** e Wiener Würstchen **mit** **nehm** en .

c. in der Ja/Nein Frage (στην ερώτηση ολικής άγνοιας):

Kauf t Carmen im Supermarkt **ein** ?

d. in der W-Frage (στην ερώτηση μερικής άγνοιας):

Wo **kauf** t Carmen **ein** ?

Γ' Γυμνασίου

Παράδειγμα 11

Andreas **macht** Fotos. (παρόν)
Andreas **hat** wie immer Fotos **gemacht**. (παρελθόν)

Αυτός ο χρόνος του παρελθόντος λέγεται Perfekt. Ο σχηματισμός γίνεται με το Hilfsverb (βοηθητικό ρήμα) που κλίνεται και το Partizip Perfekt (μετοχή παρακειμένου) που δεν κλίνεται και σχηματίζεται όπως το 3ο πρόσωπο του ενεστώτα με το πρόθεμα ___-.

Was ist richtig? Kreuze an!

1. Σε ποια θέση βρίσκεται το Hilfsverb;
α. στη 2η θέση β. στο τέλος της πρότασης
2. Σε ποια θέση βρίσκεται το Partizip Perfekt;
α. στη 2η θέση β. στο τέλος της πρότασης

Γ' Γυμνασίου

Παράδειγμα 12

b. Perfekt (ομαλά ρήματα)

haben (κλίνεται) + Partizip Perfekt

Präsens		Perfekt
Andreas macht gern Fotos.	➔	Andreas hat auf Paros Fotos ge mach t .
Sie füttern die Tiere.	➔	Sie haben die Tiere ge fütter t .

Παράδειγμα 13

2. Syntax: Der Satz im Perfekt

1.	2. Hilfsverb (βοηθητικό ρήμα)	3.	4.	Partizip Perfekt
Wir	haben	gestern Abend	am Strand	gezeltet.
Am Strand	habe	ich	Gitarre	gespielt.

Der Satz

Παράδειγμα 14

1. a. Der Hauptsatz im Perfekt (η κύρια πρόταση σε χρόνο Perfekt)

1. Position	2. Position	3. Position		Endposition
Wir	haben	gestern	am Strand	gezeltet.
Am Strand	habe	ich	ein Buch	gelesen.
Am Wochenende	sind	wir	nach München	gefahren.

b. Der Nebensatz im Perfekt (η δευτερεύουσα πρόταση σε χρόνο Perfekt)

			Endposition
Er konnte nicht kommen, weil	er	Hausaufgaben gemacht	hat.

3. Der Hauptsatz im Konjunktiv (η κύρια πρόταση σε χρόνο Konjunktiv)

1. Position	2. Position	3. Position		Endposition
Ich	würde	Sie	gern	einladen.
Morgen	würden	wir	gern	kommen.

4. Nebensätze mit „dass“ (δευτερεύουσες πρότασεις με „dass“)

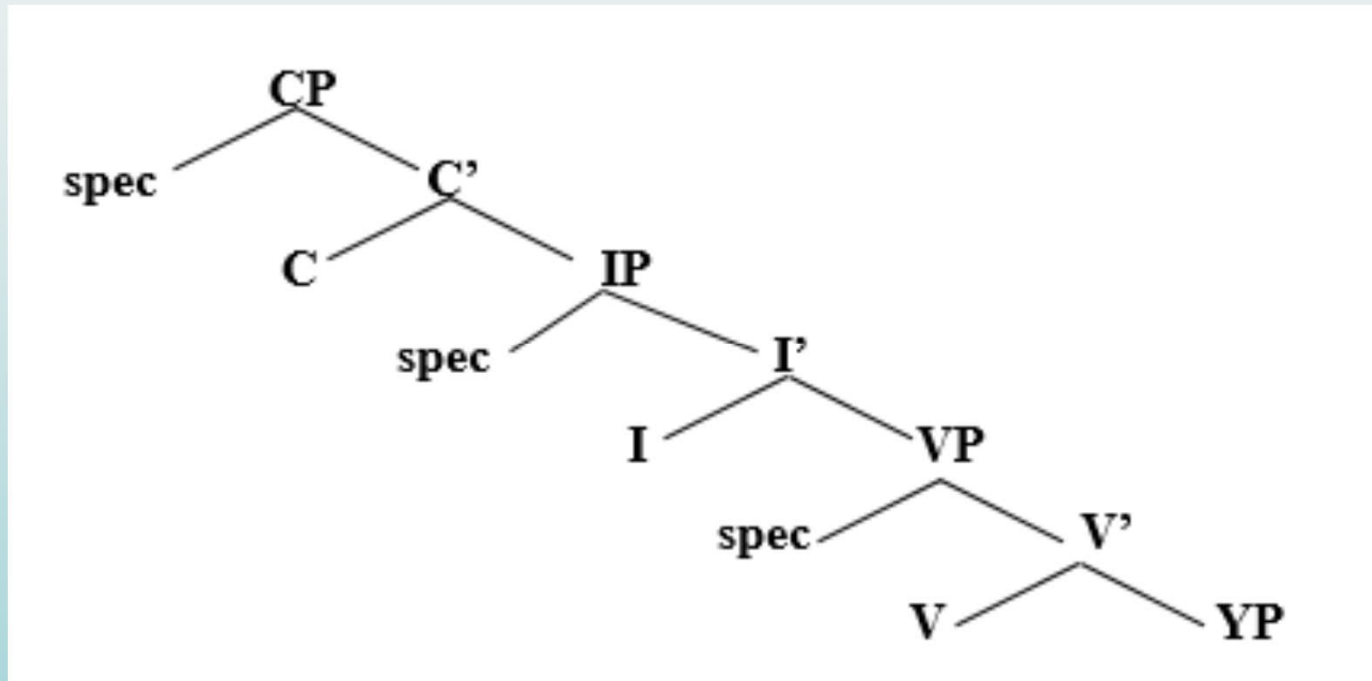
Andreas hat gesagt,	dass	er	keine Zeit	hatte.
Andreas schreibt,	dass	er	die Sendung verpasst	hat.
Andreas erzählt,	dass	er	nicht ausgehen	durfte.

Συμπεράσματα (ενδιάμεσα)

Οι περιγραφές που παρουσιάσαμε για την προτασική δομή –πέραν των ενδογλωσσικών προβλημάτων που εντοπίζουμε– αποκλίνουν αφενός μεταξύ των δύο διδασκομένων **ξένων γλωσσών** και αφετέρου ως προς την περιγραφή της **μητρικής γλώσσας**.

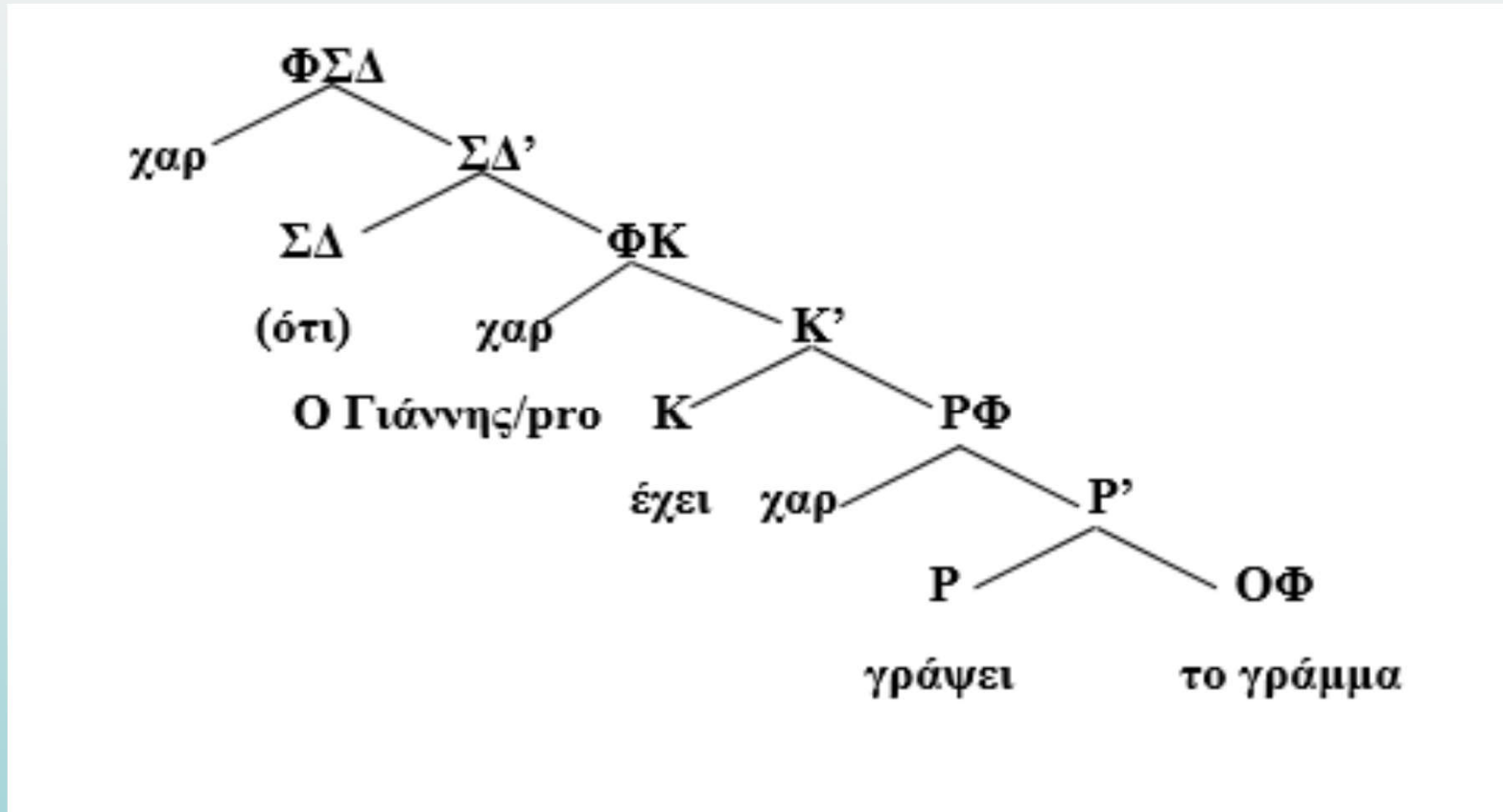
Γενετική Γραμματική – Προτασική δομή

Καθολικό δομικό σχήμα για την περιγραφή/ανάλυση και παραγωγή της πρότασης

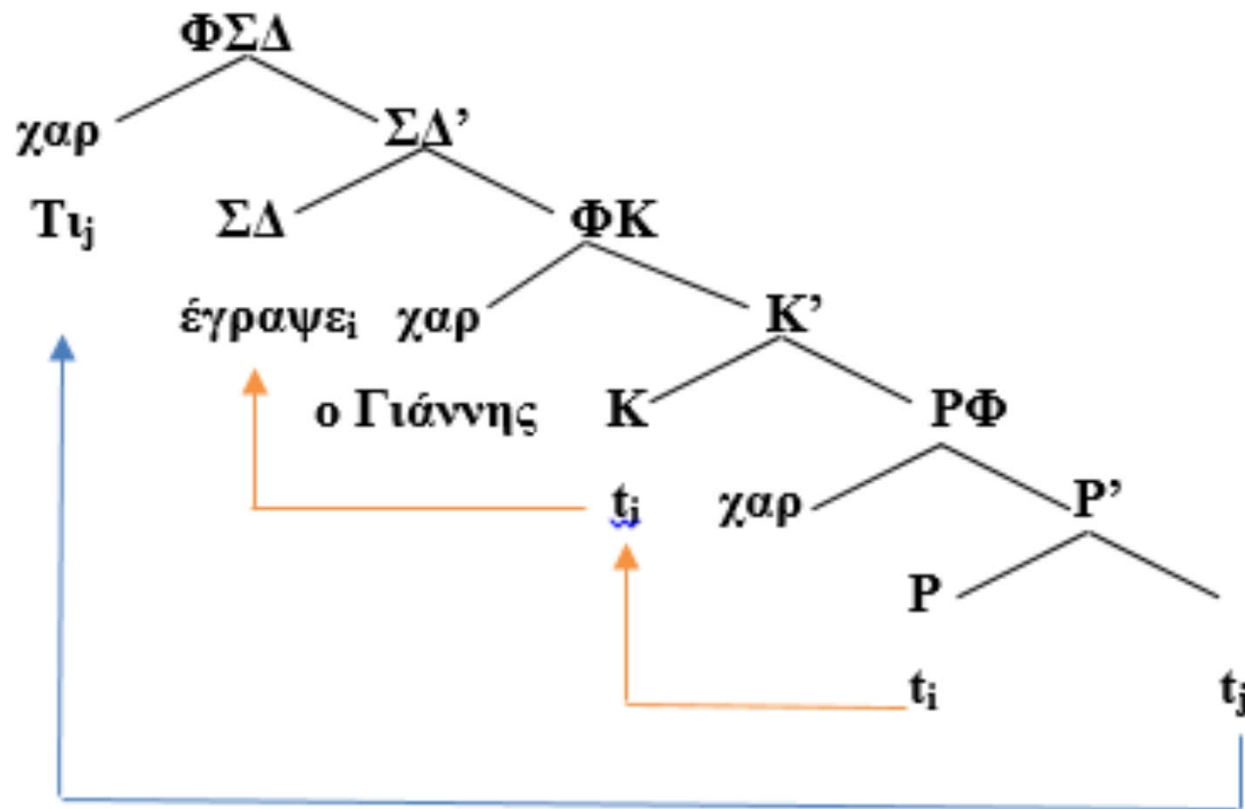
Συγκεκριμένες δομικές/συντακτικές θέσεις για τις λεξικές και λειτουργικές κατηγορίες και για τους βασικούς όρους της πρότασης

Απλή πρόταση – Ελληνική

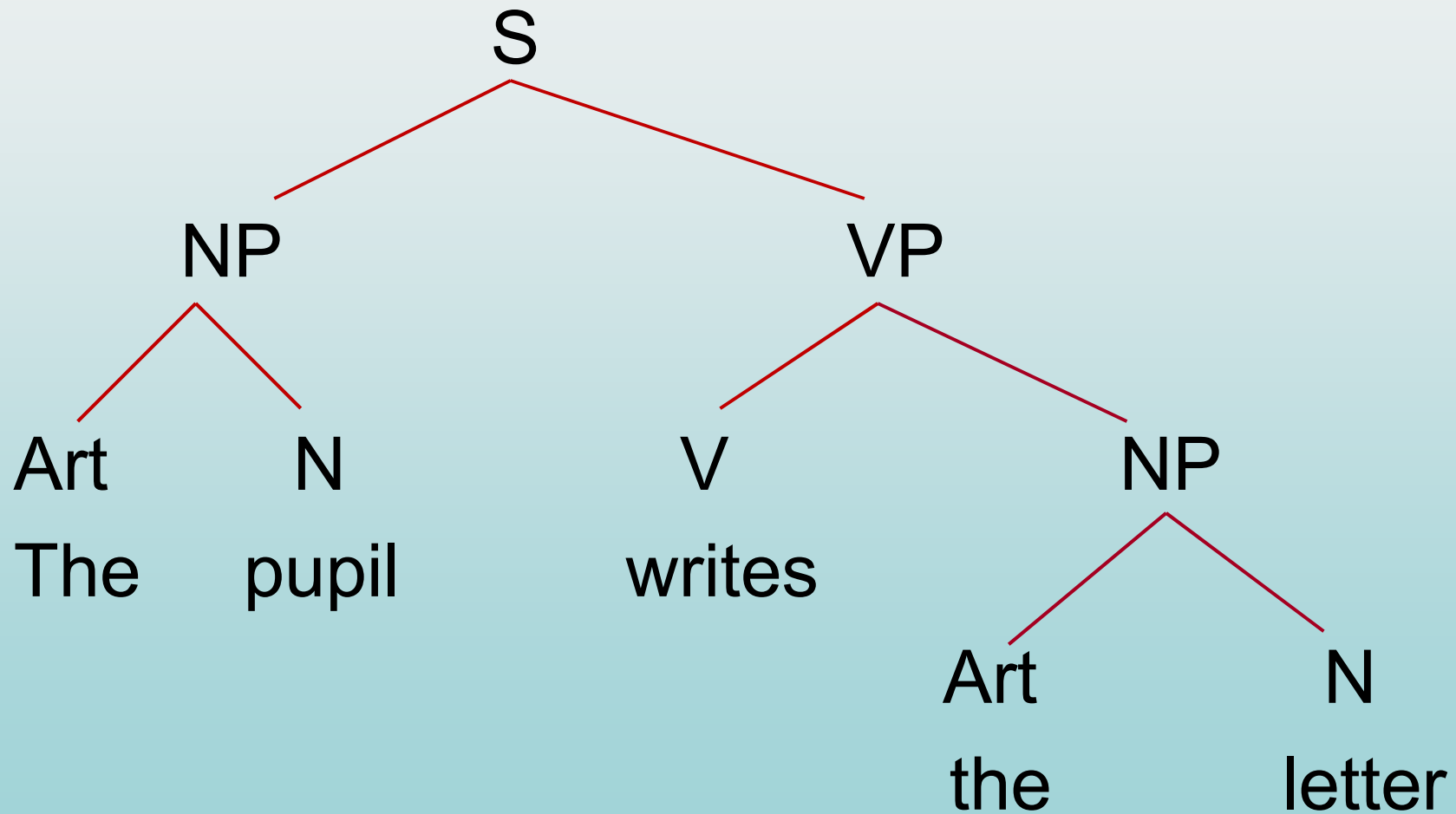
Ανάλογα δομούνται οι προτάσεις της **Αγγλικής** και της **Γερμανικής**.

Ερωτηματικές προτάσεις

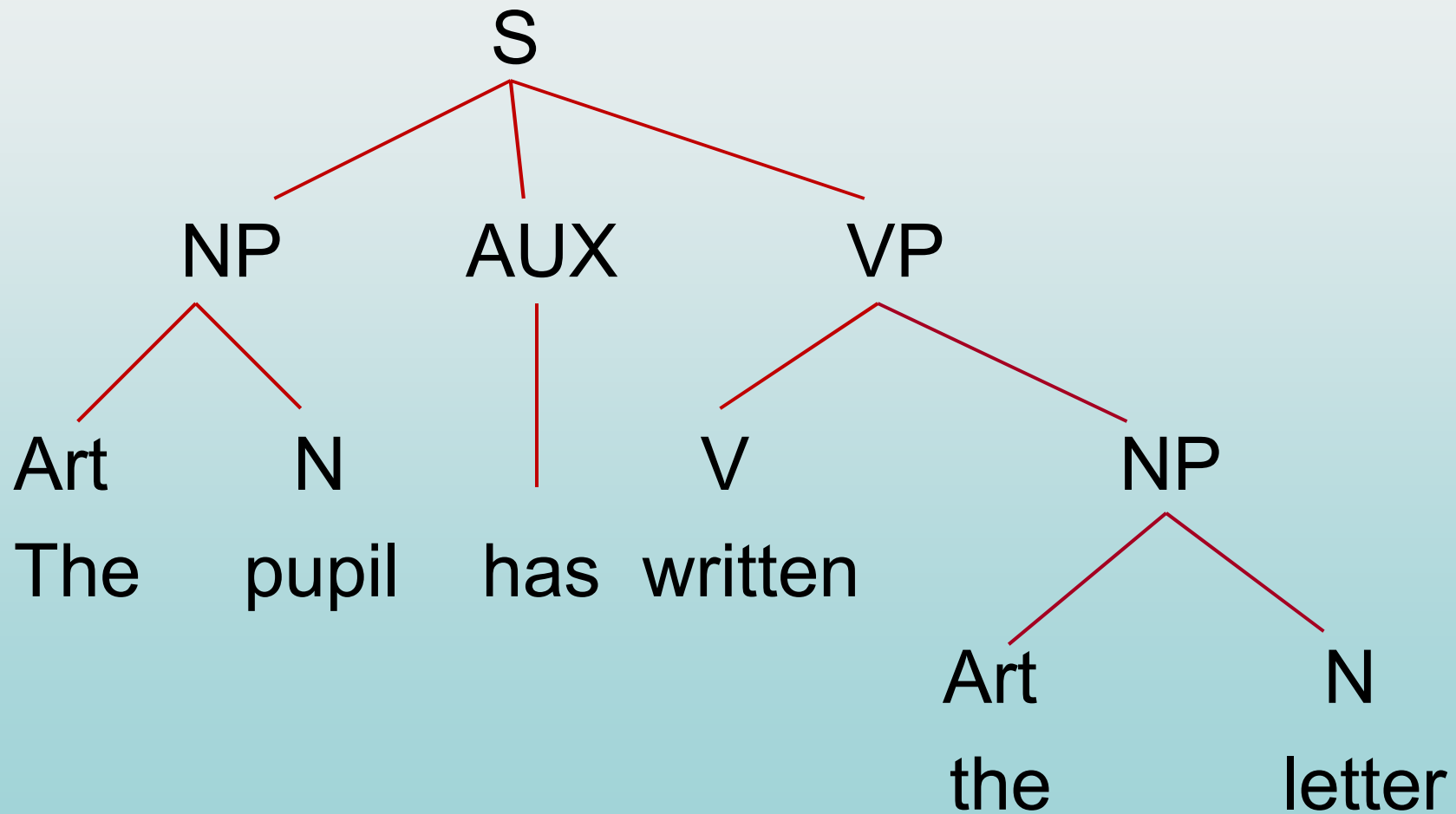
Περιγραφή προτασικής δομής (1)

Αγγλική

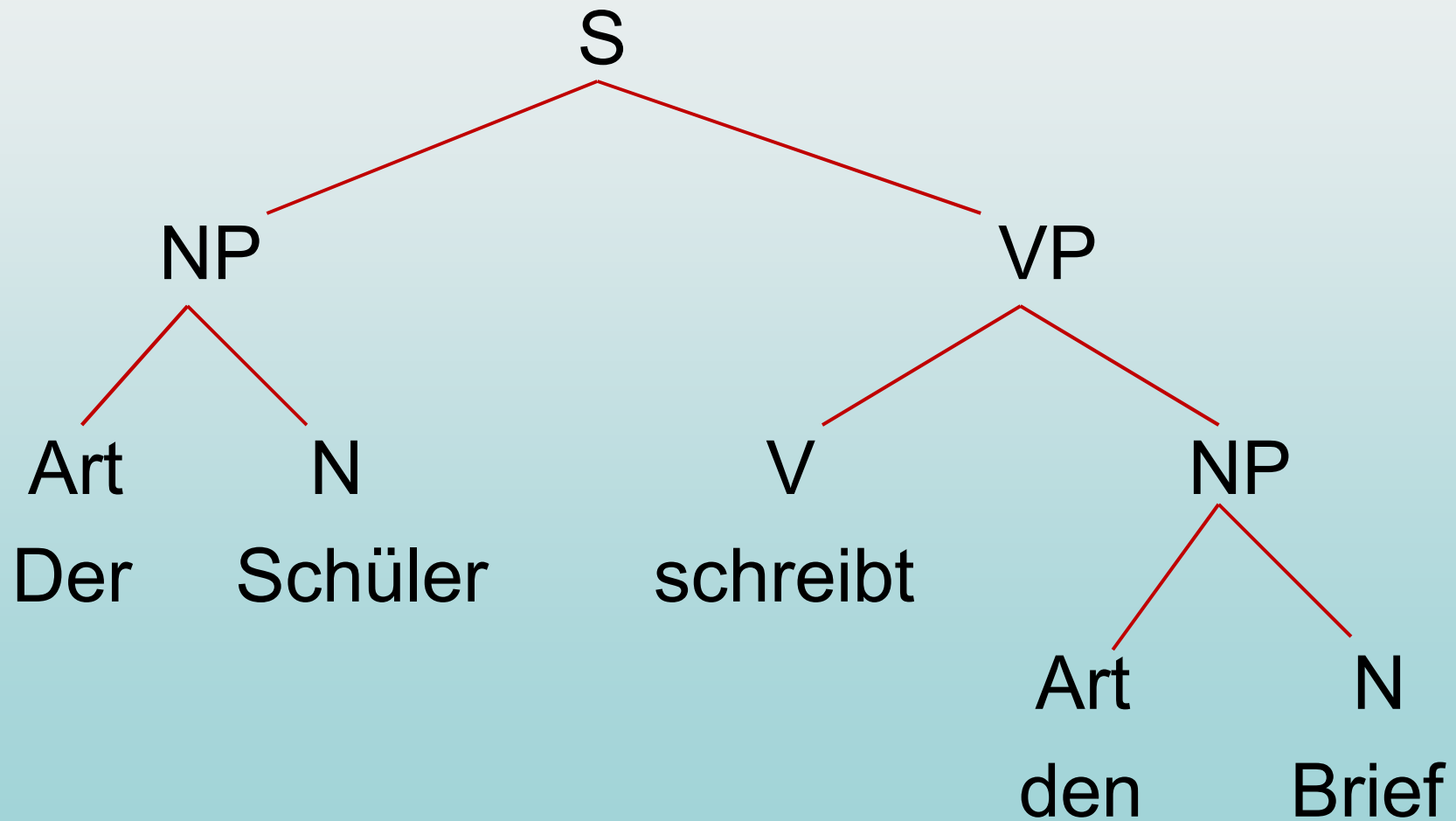
Περιγραφή προτασικής δομής (2)

Αγγλική

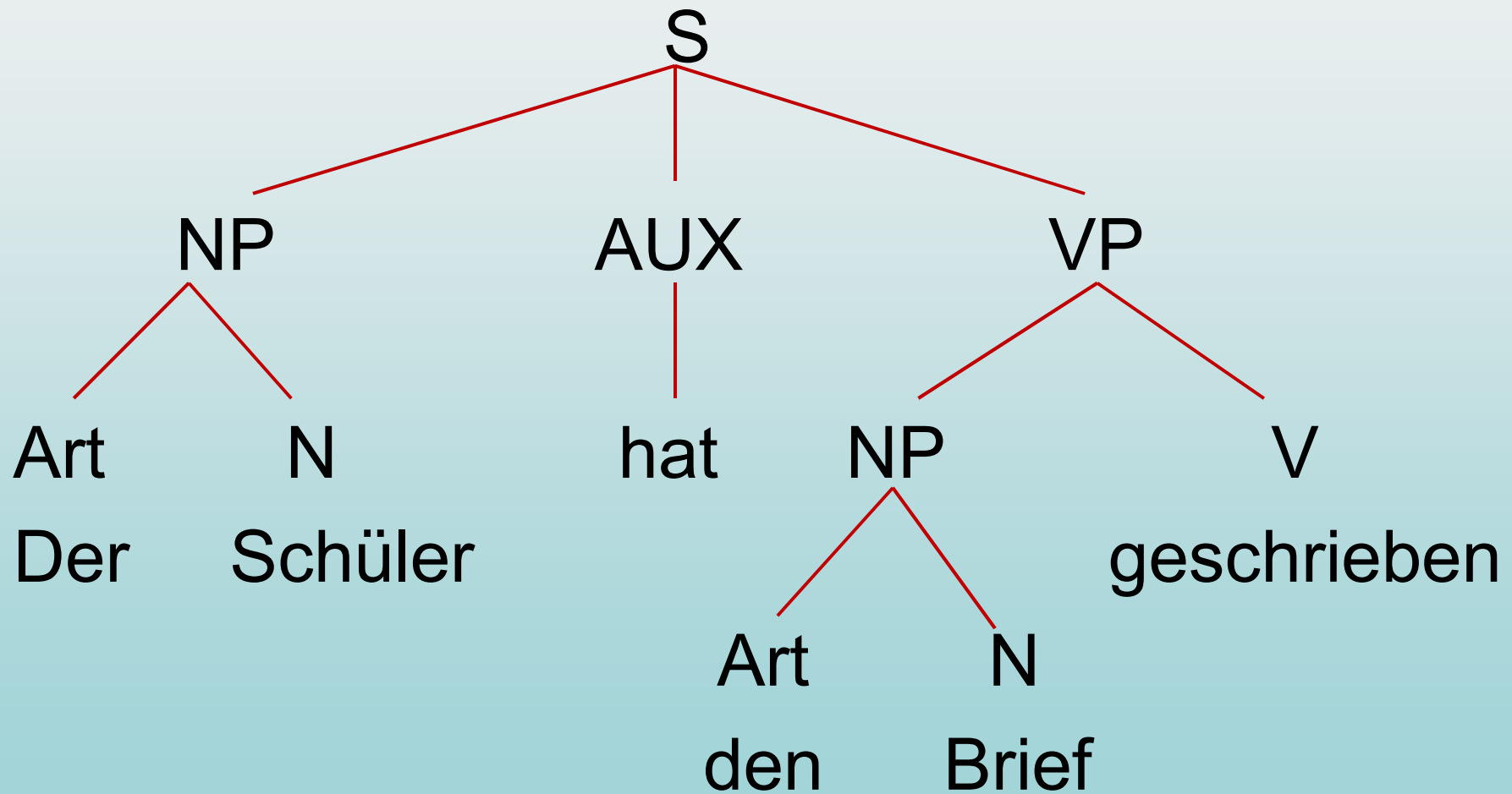
Περιγραφή προτασικής δομής (1)

Γερμανική

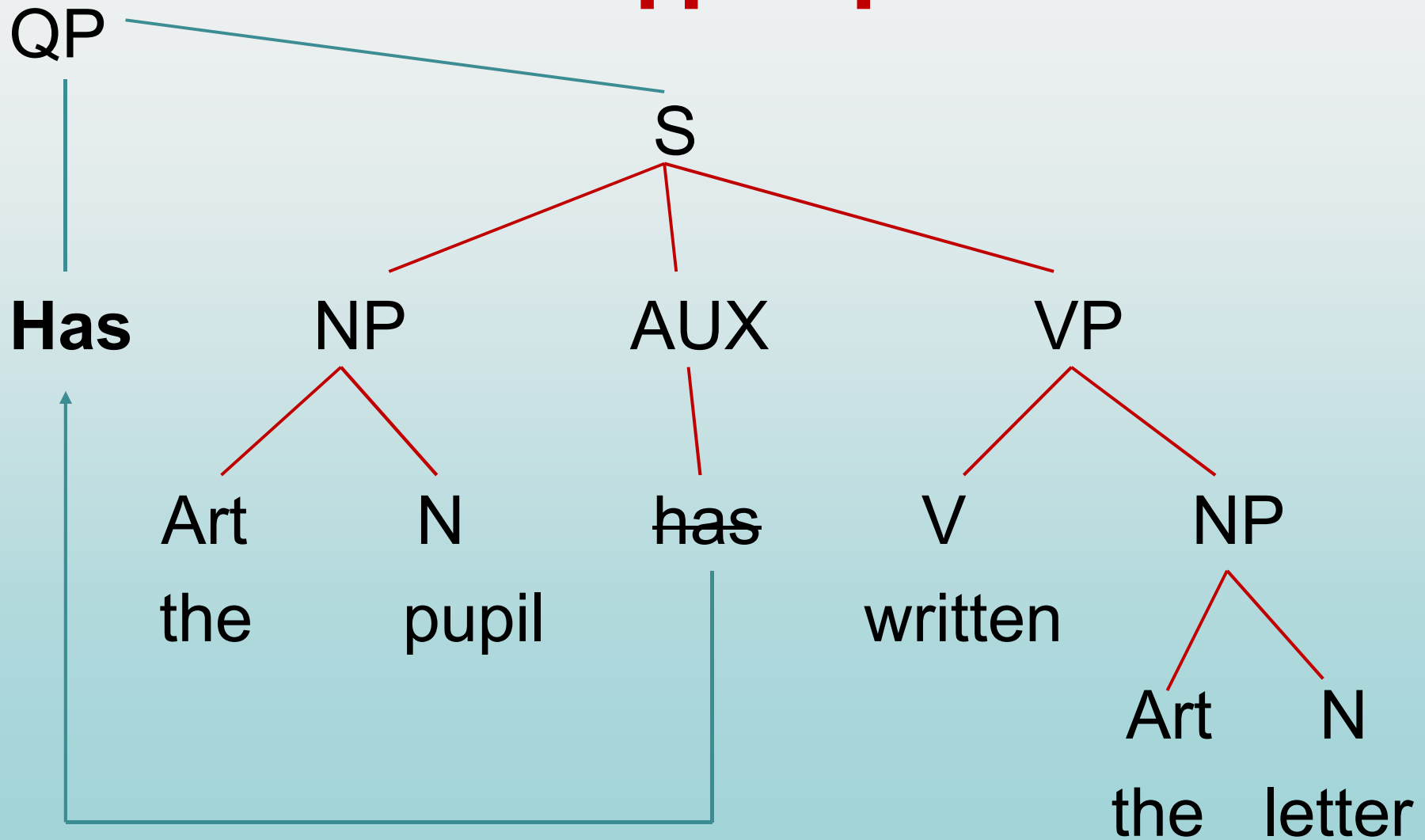
Περιγραφή προτασικής δομής (2)

Γερμανική

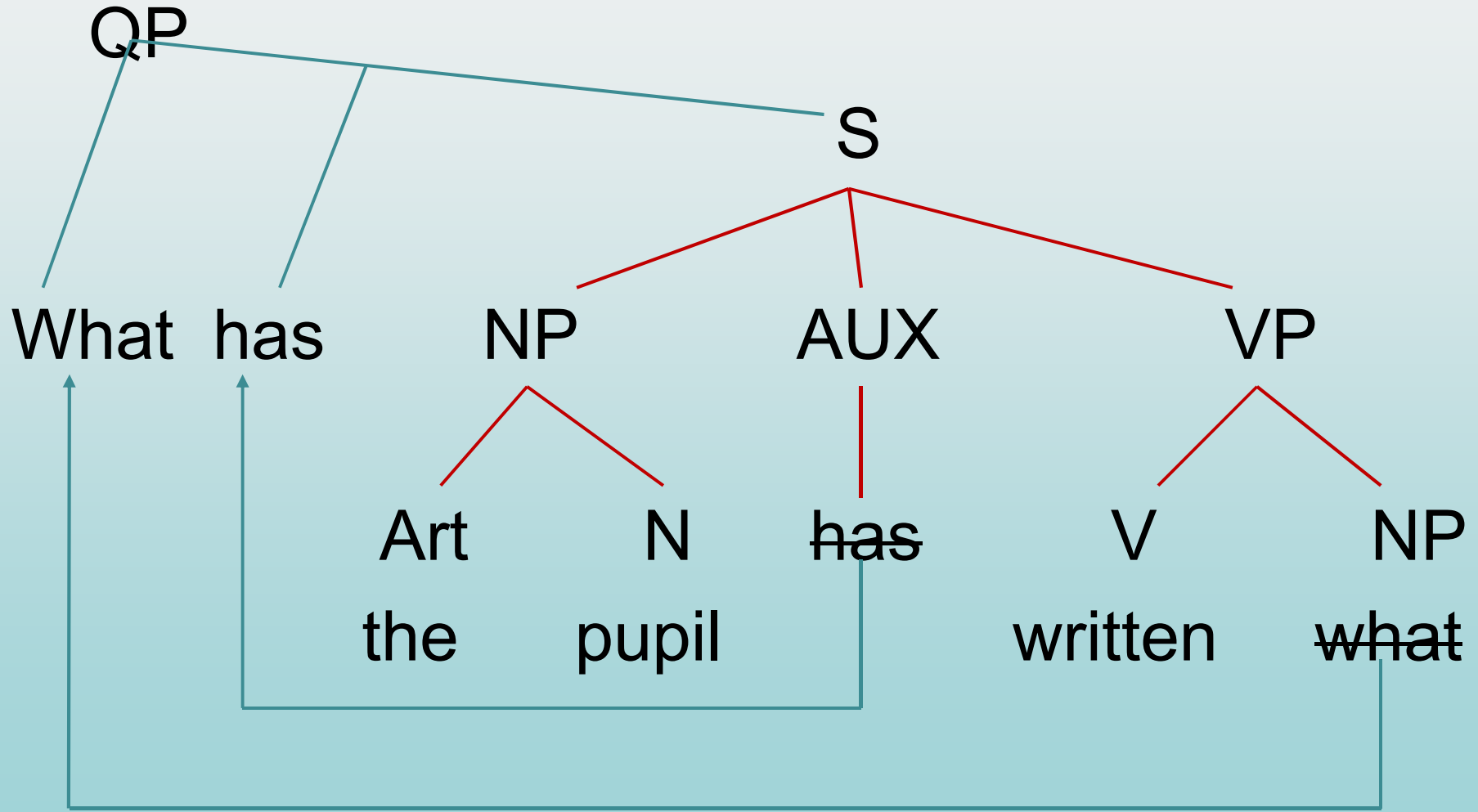
Σχηματισμός ερωτήσεων (1)

Αγγλική

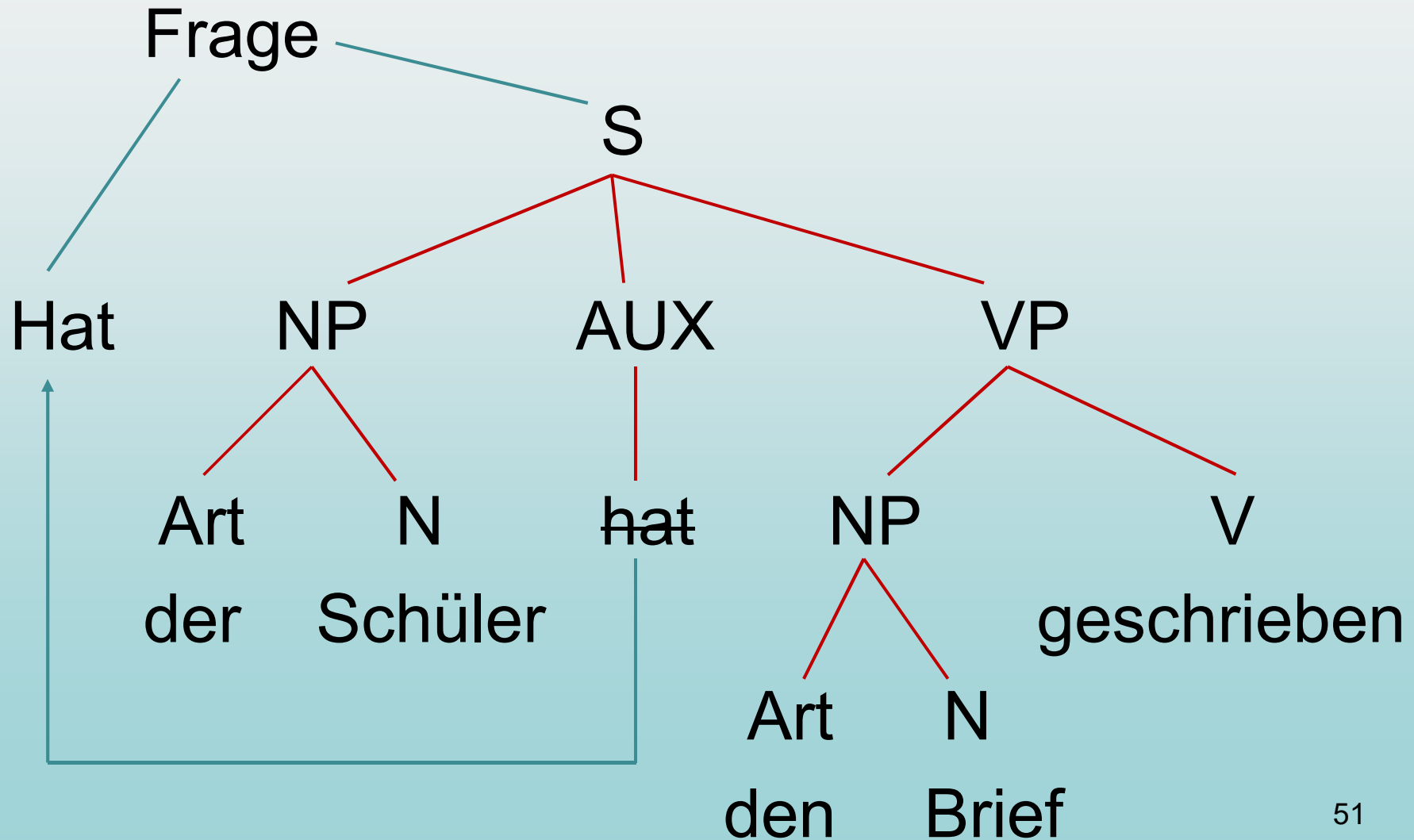
Σχηματισμός ερωτήσεων (2)

Αγγλική

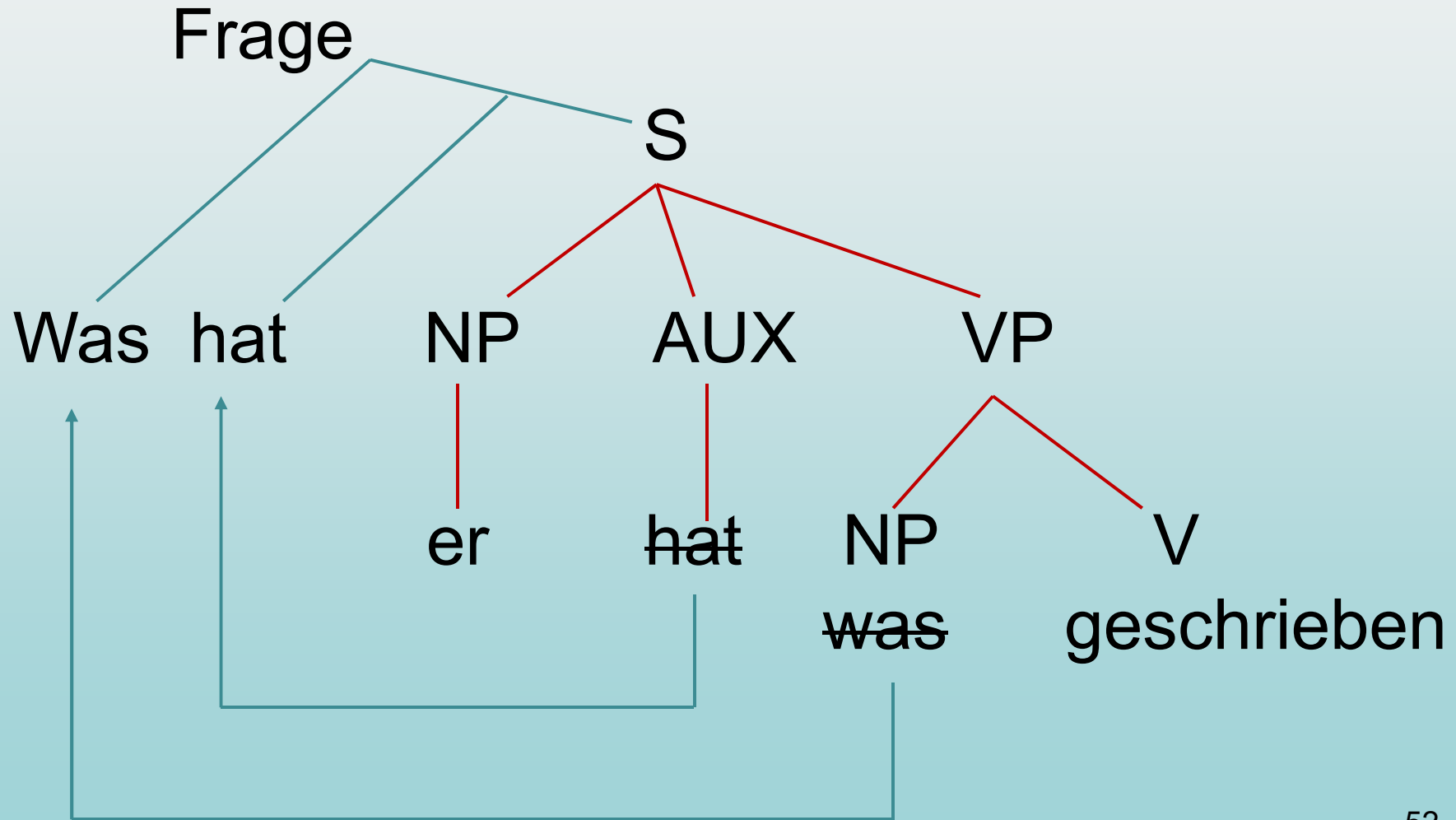
Σχηματισμός ερωτήσεων (1)

Γερμανική

Σχηματισμός ερωτήσεων (2)

Γερμανική

Συμπεράσματα (1)

- Οι περιγραφές δεν στηρίζονται πάντοτε σε θεωρητικά τεκμηριωμένες αναλύσεις.
- Παρά την αναμενόμενη ομοιομορφία, εμφανίζεται σημαντική διαφοροποίηση στην περιγραφή του γλωσσικού συστήματος της κάθε γλώσσας.

Συμπεράσματα (2)

Η παρούσα ενδεικτική πρόταση κινείται προς δύο κατευθύνσεις:

- Αξιοποιεί – αν και απλουστευμένες – γλωσσολογικές αναλύσεις, οι οποίες αφενός παρουσιάζουν μεγαλύτερη επάρκεια ως προς την περιγραφή των επιμέρους γλωσσών και αφετέρου προτείνει κοινά δομικά σχήματα για τις γλώσσες που γίνονται αντικείμενο διδασκαλίας και μάθησης στο Σχολείο.

Συμπεράσματα (3)

- Προτείνει την ενσωμάτωση παρόμοιων προτάσεων στις Γραμματικές και στα διδακτικά εγχειρίδια τόσο της **μητρικής** όσο και των **ξένων γλωσσών**, υποστηρίζοντας κοινό τρόπο περιγραφής των γλωσσικών συστημάτων και, συνεπώς, ενιαίο τρόπο αντιμετώπισης του γλωσσικού μαθήματος, γεγονός που συντελεί στη γλωσσική επίγνωση των μαθητών.

Γλωσσολογία και Διδακτική: Η διδασκαλία της Γραμματικής στα εγχειρίδια της ξένης γλώσσας

Μιχάλης Γεωργιαφέντης & Αγγελική Τσόκογλου

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

michgeo@enl.uoa.gr & angtsok@gs.uoa.gr

Το ελληνικό
σχολείο
σήμερα

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΥΖΗΤΑ & ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ

Συνέδριο 1 & 2 Δεκεμβρίου 2017